

HỌC VIỆN CÔNG NGHỆ BƯU CHÍNH VIỄN THÔNG

TRẦN THỊ KIỀU OANH

**HOÀN THIỆN CÔNG TÁC QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ
HỘI TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI TỈNH QUẢNG BÌNH**

**Chuyên ngành: Quản trị kinh doanh
Mã số: 8.34.01.01**

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SỸ
(Theo định hướng ứng dụng)

Hà Nội - 2021

Luận văn được hoàn thành tại:

HỌC VIỆN CÔNG NGHỆ BƯU CHÍNH VIỄN THÔNG

Người hướng dẫn khoa học: TS Trần Ngọc Minh

Phản biện 1: TS.Vũ Trọng Phong

Phản biện 2: PGS.TS. Bùi Đức Tuấn

Luận văn này được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ tại Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn thông

Vào lúc: 10h00 ngày 28 tháng 08 năm 2021

Có thể tìm hiểu luận văn này tại:

Thư viện của Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn thông

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Bảo hiểm xã hội là một trong những chính sách quan trọng trong hệ thống an sinh xã hội của các quốc gia trên thế giới. Là một trong những công cụ hữu ích của nhà nước trong việc thực hiện tăng trưởng, ổn định và công bằng trong quản lý kinh tế vĩ mô.

Bảo hiểm xã hội (BHXH ở nước ta là một trong những chính sách lớn trong hệ thống an sinh xã hội của Đảng và Nhà nước, giúp cho người dân bớt gánh nặng khi tuổi già, ốm đau, rủi ro, thất nghiệp, góp phần vào sự tiến bộ của xã hội, đảm bảo ổn định chính trị, xã hội và phát triển kinh tế. Với tầm quan trọng đó chính sách BHXH đã được Đảng và nhà nước quan tâm, không ngừng hoàn thiện hệ thống pháp luật để triển khai phát triển chính sách BHXH, tại nghị quyết số 15-NQ/TW, ngày 01/06/2012 của Ban chấp hành Trung ương khóa XI về một số vấn đề chính sách xã hội giai đoạn 2012 – 2020 khẳng định quan điểm chỉ đạo “Hệ thống an sinh xã hội phải đa dạng toàn diện, có tính chia sẻ giữa Nhà nước và người dân, giữa các nhóm dân cư trong một thể hệ và giữa các thể hệ: đảm bảo bền vững, công bằng” và đề mục tiêu “Phấn đấu đến năm 2020 có khoảng 50% lực lượng lao động tham gia BHXH; 35% lực lượng tham gia BHXH tự nguyện”.

Nhận thức của người dân về BHXH ngày càng cao, ý thức chấp hành và hoạt động BHXH ngày càng phát triển. Tuy nhiên, công tác quản lý BHXH còn một số hạn chế, yếu kém, quản lý nhà nước về BHXH chưa đáp ứng yêu cầu, việc tổ chức thực hiện các chế độ chính sách BHXH còn thiếu sót, tình trạng NLĐ và đơn vị SDLĐ vi phạm trong việc thực hiện BHXH còn phổ biến như nợ và trốn đóng BHXH còn nhiều, quỹ BHXH nhất là quỹ hưu trí, tử tuất có nguy cơ mất cân đối trong tương lai gần; tình trạng NLĐ lạm dụng chính sách BHXH xảy ra khá phổ biến.

Tại Quảng Bình là một đơn vị hành chính Việt Nam đông thứ 47 về số dân, đứng thứ 55 về tốc độ tăng trưởng GRDP, với nguồn lao động dồi dào 53.0064 người, chiếm 60,72% dân số, trong đó lực lượng lao động đã qua đào tạo chiếm 63,1% tổng số lao động có nền kinh tế phát triển khá ổn định trong những năm gần đây, tổng số thu trong năm 2020 là 1.882.593 triệu đồng, vượt 45% kế hoạch BHXH Việt Nam giao. Từ khi thành lập đến nay, BHXH Quảng Bình đã luôn cố gắng nỗ lực phấn đấu trong công tác quản lý BHXH nên kết quả thu hàng năm đạt và vượt 100% kế hoạch hằng năm.

Tuy nhiên kết quả đó vẫn chưa tương xứng với tiềm năng của tỉnh, bên cạnh những mặt tích cực đã đạt được, công tác quản lý BHXH đã bộc lộ nhiều hạn chế, bất cập nên việc đánh giá đúng thực trạng và tìm ra được những giải pháp hoàn thiện công tác quản lý thu BHXH là một vấn đề vô cùng bức thiết, do vậy tôi chọn đề tài: “*Hoàn thiện công tác quản lý thu bảo hiểm xã hội tại bảo hiểm xã hội tỉnh Quảng Bình*” làm luận văn tốt nghiệp cao học của mình.

2. Tổng quan tài liệu nghiên cứu

Hiện nay ở nước ta đã có rất nhiều nghiên cứu liên quan về công tác quản lý thu BHXH có thể kể đến một số nghiên cứu điển hình như sau:

Tác giả Trần Ngọc Tuấn (2012), Đề tài “*Hoàn thiện công tác quản lý thu bảo hiểm xã hội khu vực kinh tế tư nhân trên địa bàn tỉnh Gia Lai*”, Luận văn thạc sĩ, đại học Đà Nẵng. Đề tài hệ thống hóa những vấn đề lý luận cơ bản về BHXH để xác định rõ chức năng, nhiệm vụ của hệ thống BHXH, chỉ ra được những phương hướng nhiệm vụ công tác quản lý thu BHXH khu vực kinh tế tư nhân trong thời gian tới, phân tích, đánh giá được thực trạng công tác quản lý thu BHXH khu vực kinh tế tư nhân trên địa bàn tỉnh Gia Lai trong những năm qua; những khó khăn vướng mắc trong quá trình thực hiện thu BHXH khu vực KTTN. Xác định các yếu tố tác động đến việc thu BHXH khu vực kinh tế tư nhân trên địa bàn tỉnh Gia Lai. Từ đó, tác giả đã đề xuất phương hướng và các giải pháp nhằm hoàn thiện công tác quản lý thu BHXH khu vực KTTN trên địa bàn tỉnh Gia Lai.

Tác giả Trần Ngọc Quan (2015), đề tài “*Hoàn thiện công tác thu bảo hiểm xã hội tại huyện Krông Nô tỉnh Đắk Nông*”, Luận văn thạc sĩ đại học Đà Nẵng. Đề tài phân tích thực trạng công tác thu BHXH ở huyện Krông Nô tỉnh Đắk Nông thông qua việc phân tích số liệu thu thập được. Qua phân tích, tác giả hiểu được công tác thu BHXH hiện nay đến đâu cũng như những mặt được và hạn chế của nó. Trên cơ sở đó, tác giả tổng hợp, xâu chuỗi, so sánh giữa lý luận và thực tiễn nhằm đưa ra các quan điểm, mục tiêu, phương hướng để đưa ra các giải pháp góp phần hoàn thiện công tác thu BHXH ở huyện Krông Nô.

Tác giả Đỗ Văn Sinh (2005), đề tài “*Hoàn thiện quản lý thu BHXH ở Việt Nam*” luận văn tiến sĩ, học viện chính trị quốc gia Hồ Chí Minh. Đề tài nghiên cứu về quá trình tiến hành công tác thu là đúng, thu đủ số tiền đóng BHXH từ các đối tượng tham gia và việc tăng cường công tác quản lý thu là vấn đề được cơ quan quản lý và mọi người rất quan tâm. Để hình thành nên một kế hoạch thu, một chính sách thu BHXH thích ứng với cơ chế quản lý kinh tế trong quá trình đổi

mới, đòi hỏi phải nghiên cứu, giải quyết hàng loạt vấn đề về lý luận và thực tiễn. Luận án đề xuất những giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý BHXH.

Tác giả Nguyễn Huy Ban (2015) đề tài “*Chiến lược phát triển BHXH phục vụ mục tiêu phát triển kinh tế xã hội đến năm 2020*”, Đề tài nghiên cứu khoa học cấp bộ (1996). Đề tài nghiên cứu mối quan hệ giữa tăng trưởng kinh tế và phát triển xã hội, việc thực hiện BHXH ở một số nước trên thế giới và thực trạng chính sách BHXH ở Việt Nam.

Các công trình nghiên cứu trên có mục đích, đối tượng, phạm vi nghiên cứu, cách tiếp cận khác nhau, nhưng chủ yếu nghiên cứu về công tác quản lý thu BHXH và công tác kiểm soát nội bộ BHXH. Tuy nhiên chưa có công trình nghiên cứu một cách hệ thống và trực tiếp về công tác thu BHXH ở BHXH tỉnh Quảng Bình. Do vậy hướng đề tài tác giả lựa chọn sẽ làm rõ hơn công tác quản lý thu BHXH.

Đề tài nghiên cứu “**Hoàn thiện công tác quản lý thu bảo hiểm xã hội tại bảo hiểm xã hội tỉnh Quảng Bình**” của tác giả đi sâu vào việc nghiên cứu phân tích các vấn đề liên quan đến công tác quản lý thu BHXH dựa trên các quy định về quản lý thu BHXH, phân tích thực trạng, đối chiếu, kiểm tra các quy định khác có liên quan đến công tác thu BHXH, những nhân tố tác động đến công tác quản lý thu BHXH, phân tích thực trạng công tác đối chiếu, kiểm tra và các quy định khác có liên quan đến công tác quản lý thu BHXH, những nhân tố tác động đến công tác thu BHXH trên địa bàn tỉnh Quảng Bình và trên cơ sở lý luận khoa học và thực tiễn đề tài sẽ xây dựng giải pháp để hoàn thiện công tác quản lý thu BHXH trên địa bàn tỉnh Quảng Bình.

3. Mục tiêu nghiên cứu

- Hệ thống hóa những vấn đề lý luận cơ bản về công tác quản lý thu BHXH
- Nghiên cứu và đánh giá thực trạng quản lý thu BHXH tại BHXH tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2017 – 2020.
- Đề xuất các giải pháp nhằm hoàn thiện các công tác quản lý thu BHXH tại BHXH tỉnh Quảng Bình.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: Nghiên cứu công tác quản lý thu BHXH tại BHXH tỉnh Quảng Bình
- Phạm vi nghiên cứu: Nghiên cứu BHXH tỉnh Quảng Bình từ năm 2017 – 2020.

5. Phương pháp nghiên cứu

- a. Phương pháp thu thập số liệu:

➤ Số liệu thứ cấp

Các số liệu thứ cấp được thu thập từ báo cáo thống kê của BHXH Quảng Bình, Cục thống kê tỉnh Quảng Bình và các sách báo, tạp chí, các website và các báo cáo của các cơ quan ban ngành liên quan

➤ Số liệu sơ cấp

Số liệu được sơ cấp thu thập từ việc điều tra 200 đơn vị sử dụng lao động trên địa bàn tỉnh Quảng Bình. Mẫu đã được thiết kế sẵn phục vụ cho nghiên cứu (phụ lục phiếu điều tra). Phương pháp điều tra là phỏng vấn trực tiếp. Số liệu được nhập bằng phần mềm Excel và xử lý số liệu bằng phần mềm SPSS 20.0

b. Phương pháp phân tích dữ liệu

Việc phân tích dữ liệu thu được trong quá trình điều tra ban đầu được tiến hành tùy thuộc dữ liệu là định tính hay định lượng.

- Với dữ liệu định tính, các phương pháp thường được sử dụng như tổng hợp, khái quát hóa, đối chiếu so sánh và phương pháp dự báo để có thể tận dụng tốt nhất các dữ liệu này nhằm mang lại kết quả hữu ích nhất.
- Với dữ liệu định lượng, loại dữ liệu này được thu thập thông qua điều tra bằng bảng hỏi trực tiếp và được tổng hợp bằng Excel, từ đó đo lường được mối quan hệ giữa các nhân tố ảnh hưởng đến công tác quản lý thu BHXH. Dự kiến số phiếu điều tra phát ra là 500 phiếu, trong đó khoảng 50 phiếu đối với các tổ chức thuộc bộ máy quản lý nhà nước của tỉnh, 100 phiếu đối với các doanh nghiệp trên địa bàn, 300 phiếu đối với người tham gia đóng BHXH và số còn lại dùng để xin ý kiến của các nhân viên làm công tác quản lý BHXH của tỉnh.

6. Kết cấu của luận văn

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục bảng điều sơ đồ, chữ viết tắt và tài liệu tham khảo, luận văn gồm 3 chương chính.

Chương 1: Tổng quan về BHXH và công tác quản lý BHXH.

Chương 2: Thực trạng Công tác quản lý thu BHXH tại BHXH Quảng Bình.

Chương 3: Giải pháp hoàn thiện công tác quản lý thu BHXH tại BHXH Quảng Bình.

CHƯƠNG 1

TỔNG QUAN VỀ BẢO HIỂM XÃ HỘI VÀ CÔNG TÁC QUẢN LÝ BẢO HIỂM XÃ HỘI

1.1 Khái niệm về bảo hiểm xã hội

1.1.1 Khái niệm bảo hiểm xã hội

Bảo hiểm xã hội là sự bảo đảm thay thế hoặc bù đắp một phần thu nhập của người lao động khi họ bị giảm hoặc mất thu nhập do ốm đau, thai sản, tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp, thất nghiệp, hết tuổi lao động hoặc chết, trên cơ sở đóng vào quỹ bảo hiểm xã hội

1.1.2 Đặc điểm của BHXH

- BHXH mang tính chất xã hội, phi lợi nhuận
- BHXH chỉ bảo đảm cho các rủi ro bản thân, không bảo đảm cho các rủi ro tài sản và trách nhiệm dân sự.
- Mức hưởng bảo hiểm xã hội được tính trên cơ sở mức đóng, thời gian đóng và có chia sẻ giữa những người tham gia bảo hiểm xã hội.
- Sự tương hỗ trong BHXH được thực hiện trong một cộng đồng rộng rãi, toàn xã hội, nhằm chia sẻ rủi ro
- BHXH là một hoạt động thỏa thuận và không thỏa thuận.

1.1.3 Vai trò của BHXH

- *Đối với người lao động:*
- *Đối với xã hội:*

1.1.4 Chức năng của BHXH

BHXH có một số chức năng chủ yếu như sau:

- *Phòng ngừa rủi ro:*
- *An sinh xã hội:*

1.2 Nội dung quản lý thu BHXH

1.2.1 Khái niệm quản lý thu BHXH

Quản lý thu BHXH được hiểu là sự tác động có tổ chức, có tính pháp lý để điều chỉnh các hoạt động thu BHXH. Sự tác động đó được thực hiện bằng hệ thống pháp luật của

Nhà nước và bằng các biện pháp hành chính, tổ chức, kinh tế của các cơ quan chức năng nhằm đạt được mục tiêu thu đúng đối tượng, thu đủ số lượng và đảm bảo thời gian theo quy định.

1.2.2 Mục tiêu quản lý thu BHXH

Tham gia BHXH là nhiệm vụ, nghĩa vụ của các đơn vị sử dụng lao động nhằm thực hiện quyền lợi cho NLĐ.

Thu đúng, thu đủ, thu kịp thời: Thu đúng đối tượng, đủ mức đóng, đủ số tiền phải thu, đúng thời gian quy định.

Phân rõ trách nhiệm, quyền hạn, lợi ích khi NLĐ và NSDLĐ tham gia BHXH

Phòng ngừa được việc NSDLĐ thuê mướn, sử dụng nhân công trốn đóng BHXH đối với NLĐ và các khả năng tiêu cực khác.

1.2.3 Nội dung quản lý thu BHXH

- a) Quản lý đối tượng tham gia BHXH
- b) Quản lý căn cứ đảm bảo đóng BHXH
- c) Quản lý tổ chức thu BHXH

➤ Quy trình tổ chức thu BHXH

Bước 1: Phân cấp quản lý thu BHXH

Bước 2: Lập, xét duyệt kế hoạch thu BHXH hàng năm

Bước 3: Tiến hành thu và quản lý tiền thu

- d) Quản lý rủi ro thu BHXH

1.3 Các nhân tố ảnh hưởng đến công tác quản lý thu BHXH

1.3.1 Nhân tố bên ngoài

- a, Hệ thống chính sách pháp luật về BHXH
- b, Chính sách tiền lương của Nhà nước
- c, Sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương

1.3.2 Nhân tố bên trong

- a, Nhận thức và ý thức trách nhiệm của người tham gia BHXH.
- b, Năng lực tổ chức, quản lý, điều hành của đội ngũ cán bộ thu BHXH

1.4 Các tiêu chí đánh giá công tác quản lý thu BHXH

CHƯƠNG 2

THỰC TRẠNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI TỈNH QUẢNG BÌNH

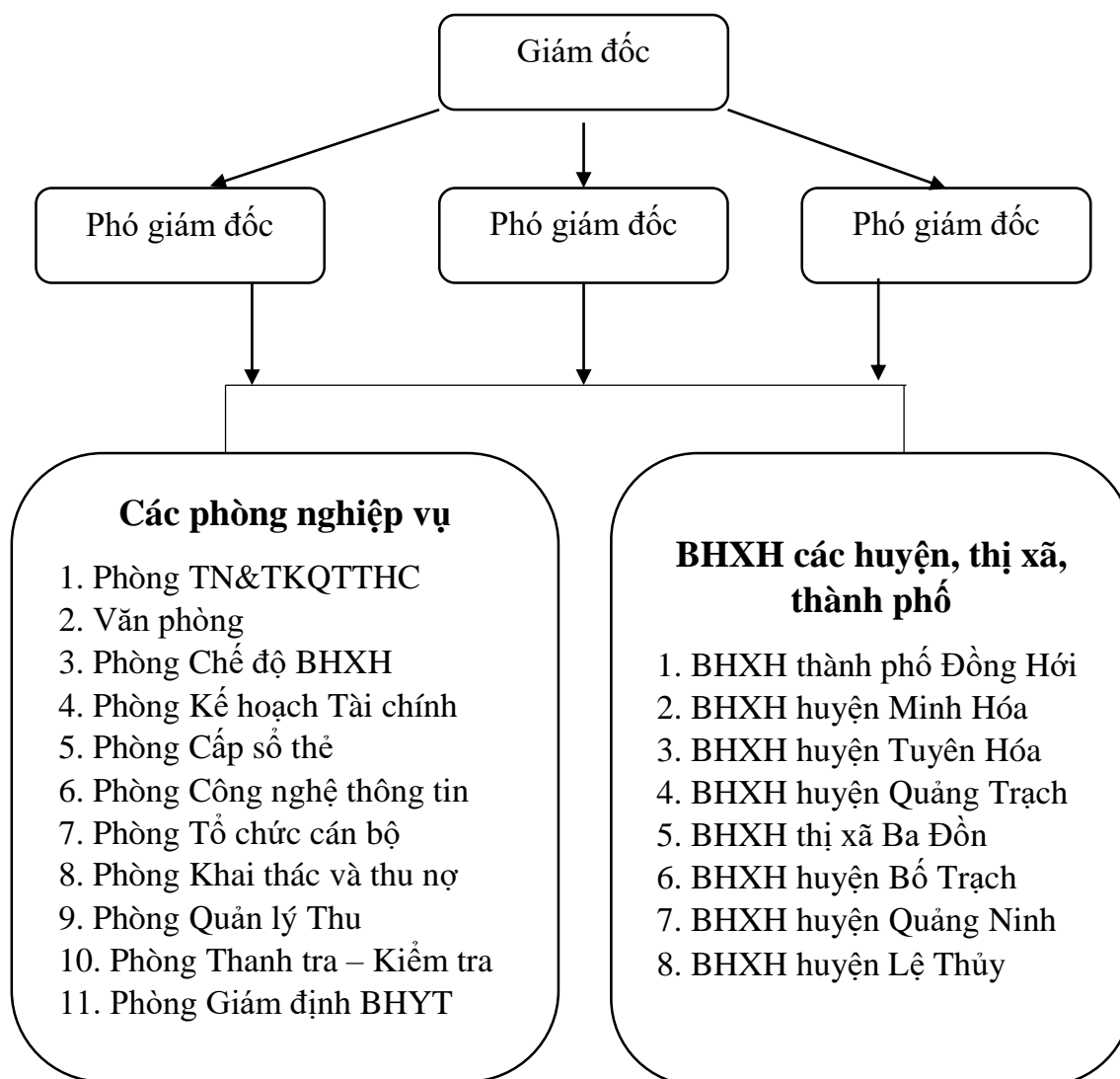
2.1. Giới thiệu về BHXH tỉnh Quảng Bình và điều kiện tự nhiên kinh tế, xã hội tỉnh Quảng Bình.

2.1.1. Giới thiệu về BHXH Quảng Bình

a) Quá trình hình thành và phát triển BHXH tỉnh Quảng Bình

b. Cơ cấu tổ chức bộ máy BHXH tỉnh Quảng Bình

Sơ đồ 2.2. Cơ cấu tổ chức bộ máy BHXH tỉnh Quảng Bình

(Nguồn: BHXH tỉnh Quảng Bình)

2.1.2. Điều kiện tự nhiên và tình hình phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Quảng Bình

a) Điều kiện tự nhiên

Tình hình phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Quảng Bình

2.2. Thực trạng công tác quản lý bảo hiểm xã hội tại bảo hiểm xã hội tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2018 -2020

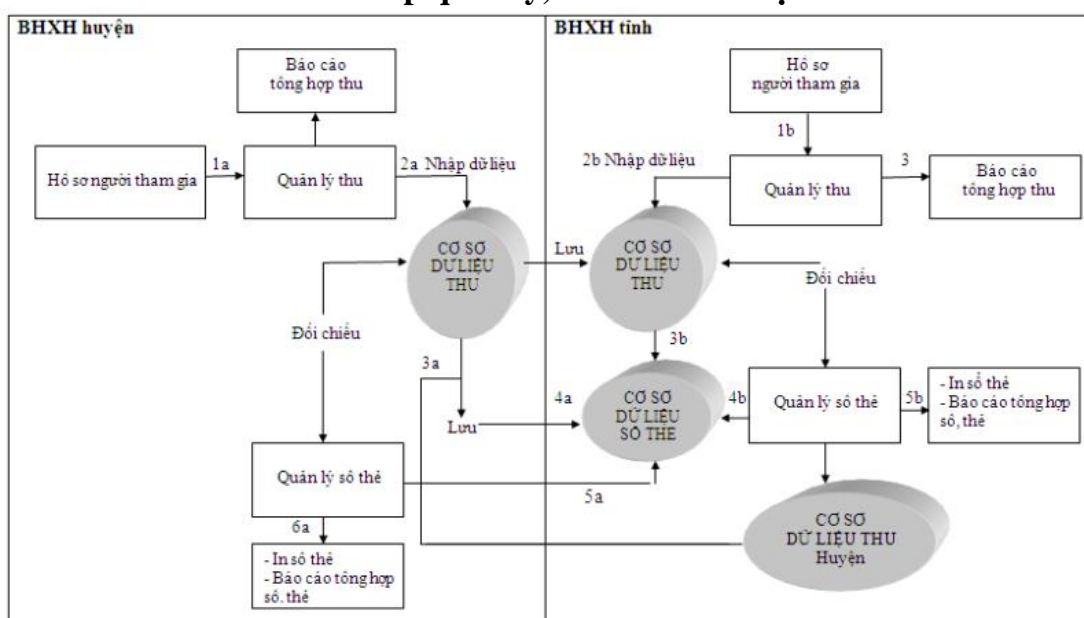
2.2.1. Kết quả công tác thu BHXH tại tỉnh Quảng Bình

2.2.2 Xây dựng kế hoạch thu BHXH

2.2.3. Tổ chức thực hiện công tác thu BHXH

2.2.3.1. Phân cấp thu

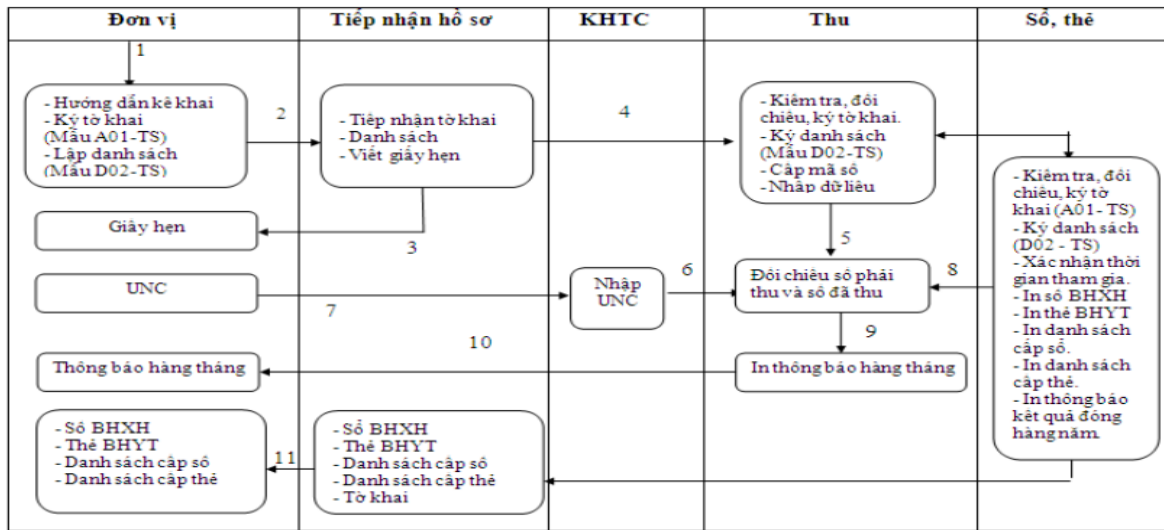
Sơ đồ 2.3. Phân cấp quản lý, khai thác dữ liệu thu BHXH

(Nguồn: Tài liệu Trường đào tạo nghiệp vụ BHXH)

2.2.4. Tổ chức thực hiện quy trình quản lý thu BHXH

Sơ đồ 2.4: Quy trình thu, cấp sổ BHXH, thẻ BHYT

(Nguồn: Tài liệu Trường đào tạo nghiệp vụ BHXH)

2.2.5. Tổ chức kiểm tra, thanh tra về BHYT

Công tác kiểm tra, kiểm soát việc thực hiện BHXH trên địa bàn tỉnh Quảng Bình đã từng bước đi vào nề nếp hơn. Từ năm 2016 đến 2020, đã thực hiện 232 cuộc kiểm tra, bao gồm kiểm tra của cơ quan BHXH và kiểm tra liên ngành, trong đó kiểm tra 165 đơn vị sử dụng lao động, 67 lượt đơn vị trực thuộc. Thông qua công tác kiểm tra đã phát hiện và xử lý nhiều trường hợp vi phạm BHXH, chủ yếu là việc kê khai không đầy đủ số lao động thuộc diện tham gia BHXH, kê khai mức lương đóng BHXH thấp hơn mức lương thực tế, ký hợp đồng lao động nhiều lần dưới 3 tháng để né tránh việc đóng BHXH cho NLĐ, khai man tuổi đời và thời gian công tác tính hưởng BHXH.

2.3. Ý kiến đánh giá của các đối tượng liên quan đến công tác quản lý thu BHXH tỉnh Quảng Bình

2.3.1. Mô tả thông tin chung về đối tượng điều tra

2.3.2. Mô tả kết quả điều tra

2.3.3. Kiểm định và đánh giá thang đo

2.4.2. Nguyên nhân và những yếu tố ảnh hưởng đến công tác quản lý thu BHXH trên địa bàn tỉnh Quảng Bình

CHƯƠNG 3

GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CÔNG TÁC QUẢN LÝ THU BHXH TẠI BHXH TỈNH QUẢNG BÌNH

3.1. Quan điểm, định hướng, mục tiêu của hoàn thiện công tác quản lý thu BHXH của tỉnh Quảng Bình

3.1.1. Quan điểm

3.1.2. Định hướng, mục tiêu

Xây dựng chiến lược phát triển BHXH, mở rộng đối tượng tham gia, đặc biệt là đối tượng làm công ăn lương trong khu vực doanh nghiệp tư nhân.

Quản lý tốt và tiến hành theo dõi thường xuyên, liên tục từng loại đối tượng tham gia trên địa bàn tỉnh.

Đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính theo cả bốn nội dung: cải cách thể chế; cải cách tổ chức bộ máy; xây dựng, kiện toàn đội ngũ cán bộ công chức, viên chức và cải cách tài chính công, trong đó tập trung vào nội dung cải cách thể chế.

3.2. Giải pháp để hoàn thiện công tác quản lý thu BHXH trên địa bàn tỉnh Quảng Bình

3.2.1. Tăng cường công tác quản lý, mở rộng và phát triển đối tượng tham gia BHXH

Thực hiện báo tăng, giảm kịp thời, chính xác, quản lý chặt chẽ mọi nguồn thu. Chú trọng công tác kiểm tra, giám sát, bám sát các đơn vị SDLĐ và NLĐ thuộc các khối ngành kinh tế khác nhau trên địa bàn chịu trách nhiệm quản lý, đặc biệt là khu vực ngoài quốc doanh để tham mưu với các cấp chính quyền kịp thời triển khai việc tham gia BHXH cho các đối tượng thuộc diện phải tham gia, hạn chế và tiến đến chấm dứt tình trạng né tránh tham gia BHXH của các đơn vị làm ảnh hưởng đến quyền lợi của NLĐ.

Thực hiện hiệu quả sự phối hợp chặt chẽ với các cơ quan ban ngành liên quan như: Thanh tra lao động, Ban quản lý các khu công nghiệp... để nắm đầy đủ số lượng đơn vị sử dụng lao động và số lao động trên địa bàn, phát hiện những đơn vị khai báo thiếu số lao động thực tế tại đơn vị hoặc chưa khai báo đăng ký tham gia để bắt đưa vào diện đóng BHXH, đồng thời

có chương trình xúc tiến thông tin tuyên truyền phổ biến chính sách đến từng cơ sở chưa tham gia BHXH đầy đủ cho NLĐ.

Tăng cường, mở rộng phạm vi, hình thức và nội dung tuyên truyền đến mọi tầng lớp nhân dân, đặc biệt là NLĐ và NSDLĐ. Để họ có sự hiểu biết hơn về những lợi ích thiết thực mà BHXH mang lại, nhằm nâng cao nhận thức, thay đổi thái độ của NSDLĐ và NLĐ. Từ đó, NSDLĐ có hành vi chấp hành pháp luật hơn, tự giác tham gia đóng BHXH cho NLĐ, hạn chế tình trạng trốn đóng, nợ đọng BHXH. Đặc biệt, giữ mối liên hệ mật thiết với tổ chức Công đoàn tại các doanh nghiệp, tổ chức kinh tế - xã hội. Thông qua tổ chức Công đoàn, tiến hành các buổi giao lưu, tuyên truyền, phổ biến chính sách, pháp luật về BHXH sâu rộng vào quần chúng NLĐ.

Làm tốt công tác cải cách thủ tục hành chính ở tất cả các bộ phận trong đơn vị theo phương châm nhanh gọn, thuận tiện để tạo niềm tin của đơn vị SDLĐ và NLĐ đối với cơ quan BHXH, tránh tâm lý ngần ngại của người tham gia khi đến cơ quan BHXH thực hiện nghĩa vụ, tạo mối liên kết chặt chẽ giữa cơ quan BHXH với đối tượng tham gia trên địa bàn quản lý.

Đối với hộ kinh doanh cá thể, tổ hợp tác: tùy thuộc đối tượng tham gia BHXH, nhưng có đặc thù là NLĐ có thể vừa là NSDLĐ, có đăng ký kinh doanh, song pháp nhân không đầy đủ, thu nhập của họ do chính họ quyết định và quản lý.

Quản lý tiền lương làm căn cứ thu BHXH. Bởi vì tiền lương, tiền công của NLĐ chính là căn cứ quan trọng để tiến hành thu BHXH của NLĐ và NSDLĐ nên trong công tác quản lý đối tượng tham gia cũng cần phải quan tâm đến vấn đề quản lý tiền lương làm căn cứ thu BHXH

Cán bộ làm công tác quản lý thu cần chủ động, sáng tạo, nhạy bén trước những biến động về tổng quỹ tiền lương, tiền công của đơn vị SDLĐ. Không ngừng học hỏi, nâng cao trình độ chuyên môn để đảm bảo đủ năng lực quản lý.

3.2.2. Nâng cao trình độ đội ngũ cán bộ quản lý thu BHXH

Tổ chức các lớp đào tạo bồi dưỡng về chuyên môn nghiệp vụ về BHXH cho các cán bộ trong cơ quan, đặc biệt cần nâng cao trình độ về công tác quản lý cho cán bộ làm công tác chuyên thu. Phương pháp cũng như công nghệ giảng dạy và học tập vừa phải thích hợp với

nội dung, chương trình lại vừa phải thích ứng với trình độ, kiến thức và tư duy của đối tượng đào tạo, bồi dưỡng.

Hàng năm cử các cán bộ đi học hỏi kinh nghiệm tại các cơ quan đơn vị trong hệ thống ngành BHXH ở tỉnh hoặc các địa phương khác.

Tăng cường công tác đào tạo cán bộ có trình độ về tin học, xử dụng thành thạo các chương trình phần mềm về quản lý thu.

Thường xuyên cử cán bộ đi tập huấn về các văn bản mới ban hành để từ đó thực hiện đúng quy định của các văn bản, làm tốt hơn nữa công tác thu BHXH.

Ngoài ra phải coi trọng công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, năng lực chuyên môn và ý thức trách nhiệm của cán bộ làm công tác thu.

Hàng năm nên tổ chức các chuyến du lịch, tham quan cho đội ngũ cán bộ để mọi người có thêm tinh thần làm việc.

Phân công rõ ràng nghiệp vụ chuyên quản của từng cá nhân, gắn lợi ích và trách nhiệm của họ vào từng công việc.

Xây dựng một quy chế cụ thể, rõ ràng về vấn đề thưởng phạt cho cán bộ làm công việc thu BHXH.

3.2.3. Cải cách phương thức quản lý, ứng dụng công nghệ thông tin vào quản lý thu BHXH.

BHXH tỉnh Quảng Bình dần từng bước áp dụng công nghệ thông tin trên cơ sở xây dựng hoàn chỉnh mạng máy tính toàn ngành để có thể quản lý hoạt động BHXH nói chung và hoạt động quản lý hoạt động thu BHXH nói riêng.

Bằng những giải pháp công nghệ thông tin quản lý đối tượng tham gia BHXH phù hợp có thể tiết kiệm được chi phí quản lý.

Đội ngũ cán bộ công nghệ thông tin phải làm chủ công nghệ xử lý dữ liệu, truyền tải thông tin, quản trị dữ liệu, quản trị mạng, phát triển và thường xuyên nâng cấp, hoàn thiện các phần mềm ứng dụng trong quản lý BHXH như phần mềm SMS của Phòng Thu, phần mềm Tiếp nhận quản lý hồ sơ của phòng Tiếp nhận quản lý hồ sơ, phần mềm VSA của phòng Kế hoạch tài chính, ...Các cán bộ lãnh đạo và cán bộ nghiệp vụ BHXH phải được trang bị kiến thức

công nghệ thông tin để có đủ năng lực truy nhập, khai thác và phân tích thông tin phục vụ yêu cầu quản lý. BHXH tỉnh Quảng Bình đã triển khai hướng dẫn các cán bộ lãnh đạo khai thác hiệu quả thông tin cần nghiên cứu.

Liên quan đến hạ tầng kỹ thuật, công nghệ phần cứng, hệ quản trị, hệ điều hành, truyền thông là những lĩnh vực kỹ thuật công nghệ cao.

Liên quan đến các phần mềm ứng dụng, đến tiêu thức, chỉ tiêu quản lý và quy trình nghiệp vụ: cần phải được nghiên cứu một cách tổng thể để đảm bảo sự nhất quán về cấu trúc và mã nhằm tạo điều kiện ứng dụng công nghệ thông tin vào quản lý trong toàn hệ thống.

Trên trang website của BHXH tỉnh Quảng Bình cần thay đổi nội dung, thường xuyên cập nhật các văn bản mới về thu, chế độ chính sách với phương thức truy nhập đơn giản, dễ sử dụng để NLĐ và NSDLĐ nắm bắt được thông tin cần thiết.

3.2.4. Đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền, quảng bá hình ảnh BHXH Quảng Bình, xây dựng thương hiệu BHXH Quảng Bình.

Đẩy mạnh công tác thông tin tuyên truyền đến từng đơn vị, từng NLĐ bằng các biện pháp Cơ quan BHXH phải chủ động kết hợp với các cơ quan thông tin đại chúng để cùng thực hiện công tác thông tin tuyên truyền các chế độ, chính sách BHXH, coi đây là một trong những nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của ngành.

Xây dựng kế hoạch phối hợp thường xuyên với các cơ quan thông tin, tuyên truyền ở địa phương và Ban tuyên giáo tỉnh ủy, liên đoàn lao động tỉnh, sở Văn hóa thông tin; sở LĐDTBXH để phổ biến các chế độ chính sách về BHXH, đặc biệt triển khai thực hiện Luật BHXH sâu rộng trong các tầng lớp nhân dân, trong các doanh nghiệp, đơn vị kinh tế.

Xây dựng chuyên mục trên đài phát thanh, truyền hình cũng như các trên các trang Báo của địa phương về chính sách pháp luật BHXH. Tiến hành tuyên truyền trực tiếp thông qua phát hành tờ rơi, áp phích, pa nô. Xây dựng trang web về BHXH để cung cấp các thông tin về thủ tục, văn bản pháp luật, văn bản hướng dẫn về BHXH đến với các doanh nghiệp và NLĐ.

Tổ chức hệ thống đại lý đăng ký tham gia BHXH tại các xã, phường, thị trấn, để vừa phổ biến, tuyên truyền và hướng dẫn giải đáp chính sách, chế độ BHXH, vừa tổ chức thu BHXH, tạo thuận lợi cho NLĐ tham gia đóng BHXH.

Kết hợp lồng ghép phổ biến, tuyên truyền về BHXH với việc triển khai các chương trình của các ban, ngành, đoàn thể ở địa phương. Đặc biệt hình thành đội ngũ báo cáo viên chuyên đề về BHXH trong và ngoài ngành từ tỉnh đến cơ sở, tham gia tuyên truyền miệng tại các hội nghị tuyên giáo của tỉnh, của huyện; các hội nghị.

3.2.5. Tăng cường biện pháp để quản lý và phát triển nguồn thu bảo hiểm xã hội

Một là, phối hợp tốt với Chi Cục Thuế tỉnh Quảng Bình, phòng LĐTBXH để nắm chắc việc kê khai nghĩa vụ nộp thuế và đăng ký thang bảng lương của các doanh nghiệp, trong đó có số tiền trích nộp BHXH để đối chiếu với số tiền đóng BHXH của các doanh nghiệp đó.

Hai là, cán bộ chuyên quản thu phải dành nhiều thời gian đi cơ sở để nắm bắt những vướng mắc, phối hợp chặt chẽ, kịp thời với doanh nghiệp trong việc đóng BHXH cho người lao động để các đơn vị SDLĐ hiểu rõ trách nhiệm của mình với cộng đồng, với NLĐ để thực hiện tốt việc đóng BHXH cho người lao động;

Ba là, thực hiện đúng trình tự, thủ tục tham gia, đóng BHXH có ý nghĩa quan trọng, vì đây là cơ sở ban đầu xác định đối tượng, phạm vi, số lượng lao động, mức tiền lương, tiền công làm căn cứ đóng BHXH, thời gian đóng và thời gian được tính hưởng BHXH, xác định về tuổi và thân nhân của người lao động liên quan trực tiếp cả một quá trình làm việc của người lao động từ khi bắt đầu đóng BHXH cho đến khi dừng đóng để thực hiện chế độ BHXH cho bản thân người lao động hoặc cho thân nhân họ.

Bốn là, tích cực tham mưu cho UBND tỉnh chỉ đạo các cơ quan chức năng tăng cường công tác quản lý Nhà nước về BHXH, tổ chức giám sát thực hiện chính sách BHXH chặt chẽ hơn. Cùng cố, tăng cường hoạt động tổ chức công đoàn các cấp nhằm đấu tranh bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng cho người lao động

3.2.6 Khắc phục nợ đọng, trốn đóng bảo hiểm xã hội

Một là, xử phạt nghiêm minh vi phạm về BHXH, nâng cao mức xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực BHXH, BHYT, nâng mức tính lãi chậm đóng BHXH cao hơn lãi suất vay Ngân hàng.

Hai là, ban hành các Văn bản phối hợp giữa cơ quan BHXH với ngành LĐTB&XH, LĐLĐ địa phương, thông qua hình thức xây dựng Quy chế phối hợp thực hiện chính sách, chế độ BHXH cho người lao động. Để đảm bảo cơ sở pháp lý trong phối hợp thực hiện, quy định rõ

trách nhiệm, quyền hạn, mối quan hệ công tác giữa các bên cần có hướng dẫn hoặc có sự hiệp y của cơ quan quản lý cấp trên về Quy chế đó, như BLĐTB&XH, BHXH Việt Nam và TLĐLĐ Việt Nam.

Ba là, gắn chặt chẽ công tác thu nộp BHXH với việc cấp sổ BHXH, cấp thẻ BHYT và thực hiện chế độ BHXH Thu-cấp Sổ, Thẻ-giải quyết hưởng các chế độ BHXH là các khâu nghiệp vụ có quan hệ mật thiết, không tách rời nhau.

Bốn là, cán bộ chuyên quản thu cần tích cực xuống các đơn vị để đối chiếu và đôn đốc thu nợ.

Năm là, cần có các quy định đồng bộ và đủ mạnh, đặc biệt hoàn thiện hệ thống luật pháp.

3.2.7. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra; gắn xử phạt với khen thưởng kịp thời

Đẩy mạnh hơn nữa công tác thanh tra, kiểm tra tới các đơn vị, doanh nghiệp nhằm phát hiện kịp thời những doanh nghiệp trốn đóng, nợ đóng, chậm đóng và mới thành lập mà chưa tham gia BHXH cho NLĐ để có tác động kịp thời để hạn chế tối đa hiện tượng trên.

Nâng cao chất lượng thanh tra, kiểm tra, kiện toàn và nâng cao chất lượng của cán bộ thanh tra kiểm tra về BHXH.

Cần có chế tài mạnh hơn để xử lý vi phạm pháp luật BHXH, xử lý những đơn vị trốn đóng, nợ đóng, chậm đóng BHXH.

3.3. Kiến nghị

Xuất phát từ những vướng mắc trong thực tiễn về công tác quản lý thu BHXH tại tỉnh Quảng Bình, tác giả đưa ra những kiến nghị như sau:

3.3.1. Kiến nghị với Chính phủ

3.3.2. Kiến nghị với Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Bình

3.3.3. Kiến nghị với BHXH Việt Nam

KẾT LUẬN

BHXXH là một chính sách xã hội lớn mà Đảng và Nhà nước ta đặc biệt quan tâm. Triển khai thực hiện tốt chính sách BHXXH góp phần ổn định cuộc sống không chỉ về vật chất mà còn cả về tinh thần cho NLĐ và gia đình họ. Kể từ khi BHXXH được thành lập đã tạo được được sự an tâm và niềm tin vững chắc cho mọi tầng lớp NLĐ. Tuy nhiên trong thực tế chính sách BHXXH chưa được nhất quán cao, sự hiểu biết của người dân cũng như công tác tuyên truyền về BHXXH chưa được rộng khắp nên đối tượng tham gia BHXXH còn hạn chế, gây không ít khó khăn cho việc tạo lập quỹ và đặc biệt là cho công tác thu BHXXH. Qua nghiên cứu chúng ta có cái nhìn bao quát hơn về hoạt động quản lý thu BHXXH của BHXXH tỉnh Quảng Bình trong giai đoạn 2021 - 2025.

Trong những năm qua, công tác quản lý thu BHXXH tại tỉnh Quảng Bình luôn được quan tâm và đã đạt được những kết quả đáng khích lệ, đó là: số tiền thu BHXXH bắt buộc cũng tăng cao; quy trình quản lý thu ngày một chặt chẽ hơn đáp ứng yêu cầu quản lý; chất lượng công tác tuyên truyền, hướng dẫn kê khai, thái độ phục vụ được cải thiện đáng kể đã góp phần quan trọng trong quá trình thực hiện chính sách BHXXH trên địa bàn. Mặc dù vậy, trước những vấn đề phát sinh từ thực tiễn, công tác này đã bộc lộ những hạn chế, tồn tại như: công tác theo dõi, quản lý lao động thuộc diện tham gia BHXXH còn hạn chế do địa bàn rộng, số lượng doanh nghiệp và lao động biến động thường xuyên dẫn đến tỷ lệ người lao động tham gia BHXXH đạt thấp, đặc biệt là khối DNNQD; công tác quản lý mức đóng còn nhiều bất cập; vấn đề nợ đóng, trốn đóng BHXXH đang ngày càng diễn biến phức tạp; nhận thức của một bộ phận người sử dụng lao động về trách nhiệm, nghĩa vụ tham gia BHXXH còn hạn chế đã ảnh hưởng không nhỏ đến quyền lợi của người lao động. Những hạn chế, tồn tại nêu trên cần sớm có biện pháp để khắc phục kịp thời.

Đề tài “Hoàn thiện công tác quản lý thu BHXXH tại bảo hiểm xã hội tỉnh Quảng Bình” mà tác giả lựa chọn để nghiên cứu đã phân tích, đánh giá khá sâu sắc thực trạng công tác thu BHXXH trong 3 năm (từ năm 2018 – 2020). Trên cơ sở đó, tác giả đã đưa ra bảy nhóm giải pháp nhằm hoàn thiện công tác quản lý thu BHXXH giai đoạn 2021 – 2025, đó là: Tăng cường công tác quản lý, mở rộng và phát triển đối tượng tham gia BHXXH; Nâng cao trình độ đội ngũ cán bộ quản lý thu BHXXH; Cải cách phương thức quản lý, ứng dụng công nghệ thông tin vào quản lý thu BHXXH.; Đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền, quảng bá hình ảnh BHXXH

Quảng Bình, xây dựng thương hiệu BHXH Quảng Bình.; Tăng cường biện pháp để quản lý và phát triển nguồn thu bảo hiểm xã hội; Khắc phục nợ đọng, trốn đóng bảo hiểm xã hội; Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra; gắn xử phạt với khen thưởng kịp thời.

Những giải pháp nêu trên nếu được quan tâm thực hiện một cách đồng bộ sẽ góp phần quan trọng vào việc hoạch định, hoàn thiện cơ chế quản lý về công tác thu BHXH; nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành trong việc thực hiện chính sách BHXH, đưa chính sách BHXH của Đảng và Nhà nước đến với mọi người lao động, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội và hội nhập quốc tế và tăng cường tính bền vững của hệ thống BHXH.

Mặc dù tác giả đã hết sức cố gắng và được sự giúp đỡ nhiệt tình, đầy tâm huyết của **TS. TRẦN NGỌC MINH**, nhưng do thời gian và khả năng còn hạn chế nên không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong sự đóng góp của các nhà khoa học và mọi người quan tâm đến vấn đề này.